

УДК 330.88:338.46

Оксана Давидова

*д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри готельного
і ресторанного бізнесу,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИХОДУ ІЗ КРИЗИ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Сучасний стан діяльності українських підприємств свідчить про те, що для подальшого їх розвитку, підвищення іміджу, поліпшення якості продукції та послуг, необхідно шукати способи розв'язання цих проблем. Одним із найбільш актуальних напрямів розвитку підприємств є розроблення та впровадження інноваційної системи управління.

Історична хронологія свідчить про те, що майже на всіх етапах виникнення економічних криз були розроблені та впроваджені інноваційні економічні теорії, погляди, розробки тощо, за допомогою яких підприємства відновлювали свою роботу, розширювалися та завойовували нові ринки.

У сучасних умовах функціонування, в еру генерування технологій дедалі більше уваги слід приділяти інноваційній системі управління розвитком.

Історично склалося, що після виникнення економічних криз розроблялись інноваційні прогресивні теорії, продукти, технології та ін., відповідно до рівня розвитку суспільства, який постійно набирив нових темпів та завойовував нові вершини. Головним у системі розвитку людства завжди було нововведення (інновації). Проведений аналіз наукових літературних джерел дав можливість сформулювати хронологію найбільших світових економічних криз, визначити шляхи їх подолання та відповідність до них основних світових розробок

із теорії криз. Розглянутий період виникнення криз розділено на три етапи [1]:

- етап I (XVIII ст.– до 30-х рр. XX ст.);
- етап II (30-ті – 60-ті рр. XX ст.);
- етап III (60-ті рр. XX ст.– до сьогодні).

Кожен з етапів мав свої закономірності, рівень розвитку потенціалу та залучені ресурси. Відповідно до етапів розвитку висували нові вимоги, створювались інноваційні спрямування, застосовували нові знання, уміння та навички. На кожному етапі з'являлися інноваційні системи управління розвитком, які здебільшого мали відмінності відповідно до нових вимог. Після кожної економічної кризи науковці шукали нові шляхи виходу з неї, було розроблено велику кількість інноваційних рішень. На основі проведеного аналізу наукової літератури сформовано дані про розвиток та формування наукової думки відповідно до періодизації криз.

Аналіз сутності формування економічної думки свідчить про те, що визначальним чинником розвитку та боротьби з кризовими явищами має стати політика забезпечення глибоких якісних інноваційних перетворень.

У світовій історії відомо три шляхи досягнення «економічного дива»: завдяки власним ресурсам запасам (країни Близького Сходу, Індонезія, Мексика); за рахунок вигідного географічного положення, дешевої робочої сили, правильної інвестиційної та податкової системи (Південна Корея, Сінгапур, Тайвань); унаслідок упровадження наукомістких інноваційних технологій та підвищення якості виробництва (Японія, Німеччина та ін.).

Результати аналізу хронології найбільших світових економічних криз і розвитку та формування економічної думки як чинника подолання криз дали можливість зробити висновок, що після виникнення будь-якої кризи наукова спільнота продукувала інноваційні економічні думки для боротьби з негативними наслідками цього явища. Пропонували інноваційні теорії стосовно циклічності виникнення криз, які впливали на рівень розвитку країн, виробництв та соціальний розвиток населення тощо. Розмаїття наукових шкіл, широкий спектр можливих позицій щодо тієї самої проблематики, зокрема протилежні погляди вчених, зумовлюють виникнення певних

напрямів розвитку економічної думки, серед яких виокремлюють напрями з вельми рухомими і нечіткими межами.

Усе це свідчить про необхідність створення інноваційної системи економічної науки, без якої не можна визначити, як перейти на нову модель розвитку, відповідну сучасним реаліям, і функціонувати в сучасних умовах. Проте всі проаналізовані економічні думки мають одну етимологію походження – це реакція світової економіки, зокрема наукової думки, на подолання криз та кризових явищ. Усі кризи впливали на діяльність підприємств, здебільшого цей вплив був негативним, а саме: призводив до зменшення обсягів випуску продукції, звільнення працівників, у деяких випадках навіть до ліквідації підприємства та ін.

Завдяки ефективному інноваційному управлінню розвитком, підприємства виходили на новий рівень. Але для кожного інноваційного відкриття необхідні реальні інвестиції та високий інтелектуальний потенціал.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна стверджувати, що впродовж усього проаналізованого періоду виникнення криз та продукування видатними науковцями економічних теорій для виходу з них постійно були розробка та впровадження інноваційного управління розвитком, що є рушійною силою в досягненні нових горизонтів, завоюванні лідирських позицій, ефективному використанні ресурсів тощо. Кожне нововведення, що реалізує великий винахід, створює передумови для формування системи інноваційного управління розвитком нових поколінь.

Ключові слова: підприємство, криза, інновації, система управління, розвиток, система.

Список використаних джерел

1. Прохорова В. В. Об'єктивні умови формування інноваційного управління розвитком підприємств: науково-історичне підґрунтя подолання наслідків криз / Прохорова В. В., Давидова О. Ю. // Бізнес Інформ.– 2018.– № 3(482).– С. 449–458.